

Πειραιάς, 1 Αυγούστου 2018

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΟΙ «ΜΝΗΜΟΝΙΑΚΕΣ» ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΜΕΤΑΜΝΗΜΟΝΙΑΚΗΣ» ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΔΝΤ ΔΕΝ ΔΙΝΟΥΝ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Το θέμα της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους συζητήθηκε στο Εκτελεστικό Συμβούλιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, στο πλαίσιο του άρθρου 4 της έκθεσης που αφορά στην Ελλάδα. Στην έκθεση που δημοσιοποιήθηκε επίσημα την Τρίτη 31 Ιουλίου, αναφέρεται πως το ελληνικό χρέος είναι διαχειρίσιμο μεσοπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα, αλλά δεν θα είναι βιώσιμο μετά το 2033, σημειώνοντας ότι θα χρειαστεί νέες παρεμβάσεις και νέα μέτρα για να καταστεί μακροχρόνια βιώσιμο. Το ΔΝΤ επισημαίνει ότι η ελάφρυνση του χρέους η οποία συμφωνήθηκε πρόσφατα με τους Ευρωπαίους εταίρους της έχει βελτιώσει σε σημαντικό βαθμό τη βιωσιμότητα του χρέους μεσοπρόθεσμα, αλλά οι περισσότερο μακροπρόθεσμες προοπτικές παραμένουν αβέβαιες. Για το ΔΝΤ είναι κρίσιμης σημασίας οποιαδήποτε τέτοια πρόσθετη ελάφρυνση χρέους να βασίζεται σε ρεαλιστικές παραδοχές, ιδιαίτερα σχετικά με την ικανότητα της Ελλάδας να διατηρεί υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα. Οι αγορές μπορεί είναι τώρα ανοιχτές, αλλά θα είναι δύσκολο να διατηρηθεί η πρόσβαση σε αυτές χωρίς περαιτέρω ελάφρυνση χρέους. Σύμφωνα με τις εν λόγω παραδοχές, το ΔΝΤ εκτιμά ότι τα συγκεκριμένα στοιχεία της δέσμης μέτρων για την ελάφρυνση του χρέους δεν επαρκούν για την εξασφάλιση μακροπρόθεσμης διατηρησιμότητάς του. Το χρέος προς το ΑΕΠ αρχικά θα μειωθεί, αλλά στη συνέχεια αρχίζει μια αδιάκοπη άνοδο. Οι ετήσιες χρηματοδοτικές ανάγκες για την κάλυψη του GFN θα ξεπερνούν το 20% του ΑΕΠ μέχρι το 2038 και θα συνεχίσουν να αυξάνονται στη συνέχεια. Συνεπώς, θα χρειαστεί πρόσθετη ανακούφιση για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους. Επίσης, περιέχεται και σενάριο σύμφωνα με το οποίο το χρέος προς το ΑΕΠ θα αρχίσει να αυξάνεται από το 2033 με το GFN να παραβιάζει το 20% το ίδιο έτος.

Στην έκθεση υπογραμμίζεται ότι η Ελλάδα πρέπει να συνεχίσει την κατά γράμμα υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που έχουν συμφωνηθεί για να ενισχύσει την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα και να αναπτυχθεί ταχύτερα αρχής γενομένης με την άρση των capital controls και της αντιμετώπισης του πολύ υψηλού ποσοστού κόκκινων δανείων στις ελληνικές τράπεζες. Το

Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ επιμένει στην πλήρη εφαρμογή του νομοθετημένου δημοσιονομικού πακέτου για το 2019-2020 που περιλαμβάνει τις μειώσεις συντάξεων και την περικοπή του αφορολόγητου. Το ΔΝΤ έχει προειδοποιήσει πως το 2019 η ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει να προχωρήσει σε στοχευμένη κοινωνική προστασία με χρηματοδότηση που θα προέλθει από τις εξοικονομήσεις στο συνταξιοδοτικό σύστημα και πως το 2020 θα πρέπει να μειώσει τους υψηλούς φορολογικούς συντελεστές, διευρύνοντας τη φορολογική βάση του φόρου εισοδήματος. Με απλά λόγια το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι θα είναι δύσκολο να διατηρηθεί η πρόσβαση στις αγορές περισσότερο μακροπρόθεσμα χωρίς περαιτέρω ελάφρυνση του χρέους. Υπό αυτό το πρίσμα, το ΔΝΤ πιστεύει πως είναι κρίσιμης σημασίας οποιαδήποτε τέτοια πρόσθετη ελάφρυνση να στηρίζεται σε ρεαλιστικές παραδοχές, ιδιαίτερα σχετικά με την ικανότητα της Ελλάδας να διατηρεί ιδιαίτερα υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα. Η έκθεση προτάσεων του άρθρου 4 του ΔΝΤ για την πορεία της ελληνικής οικονομίας στην ευρωζώνη συνιστά να μην επανέλθουν οι συλλογικές διαπραγματεύσεις γιατί θα πληγεί η ανταγωνιστικότητα, ενώ δεν επιτρέπει να υπάρξει καμία ανατροπή στις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας. Το Ταμείο επίσης ζητά τη λειτουργία των καταστημάτων όλες τις Κυριακές και «συνιστά» στην Ελλάδα να μην επαναφέρει τις συλλογικές διαπραγματεύσεις ούτε τον κοινωνικό διάλογο για την αύξηση του κατώτατου μισθού. Πριν λοιπόν ολοκληρωθεί και επίσημα το τρίτο Μνημόνιο στις 21 Αυγούστου, το ΔΝΤ με τον ρόλο που έχει στο νέο καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας της χώρας, στέλνει μήνυμα στη Κυβέρνηση, ζητώντας να διατηρήσει όλες τις μεταρρυθμίσεις που εφάρμοσε τα τελευταία χρόνια και να ενισχύσει τον ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντων. Ειδικά για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, συνιστά να μην επανέλθουν γιατί κάτι τέτοιο θα έχει αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα. Αναφορικά με τις περικοπές στις συντάξεις το Ταμείο επιμένει ότι η εφαρμογή του μέτρου θα στείλει ένα κρίσιμο σήμα στις αγορές. Σύμφωνα με την έκθεση, οι κοινωνικές δαπάνες ανέρχονταν στο 27% του ΑΕΠ το 2017, υψηλότερες από το μέσο όρο στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, με το μεγαλύτερο ποσοστό να αφορά τις συντάξεις. Εκτός λοιπόν από τη «παράταση» επ' αόριστο, στην επαναφορά των συλλογικών διαπραγματεύσεων, τη πλήρη εφαρμογή των νομοθετημένων παρεμβάσεων για μείωση συντάξεων και μείωση αφορολόγητου στην έκθεση του για την ελληνική οικονομία, το ΔΝΤ «συνιστά» ακόμα:

1. Να υιοθετηθούν αλλαγές ώστε να ευθυγραμμιστεί το πλαίσιο για τις ομαδικές απολύσεις με βάση τις καλύτερες ευρωπαϊκές πρακτικές.
2. Να επιταχυνθεί το άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων, με προτεραιότητα τα κρίσιμα για την οικονομία, όπως μηχανικοί, δικηγόροι και συμβολαιογράφοι.
3. Να εφαρμοστεί η εργαλειοθήκη του ΟΟΣΑ για μείωση των φραγμών στον ανταγωνισμό, όπως η λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές.
4. Να υλοποιηθούν πλήρως οι μεταρρυθμίσεις στην αδειοδότηση, καλύπτοντας τους 24 κλάδους που εκκρεμούν και να ολοκληρωθεί η δευτερογενής νομοθέτηση για τις περιβαλλοντικές δραστηριότητες.
5. Να συνεχίσουν οι τράπεζες στην Ελλάδα τη μείωση του λόγου των «κόκκινων» μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPLs) ως προς το σύνολο των χορηγήσεων γιατί αυτό παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, ενώ η ανάπτυξη μόνο δεν είναι επαρκής.
6. Να υιοθετηθούν πιο μετριοπαθείς θέσεις για την Ανάπτυξη στην ευρωζώνη σε σχέση με το προηγούμενο διάστημα. Αν και η ανάπτυξη στη ζώνη του ευρώ εξακολουθεί να είναι έντονη, ωστόσο επιβραδύνεται και αναμένεται να διαμορφωθεί το 2018 στο 2,2%, το 2019 στο 1,9% και να υποχωρήσει κοντά στο 1,5% μετά το 2020.

7. Στις οικονομίες που «έχουν μείνει πίσω» απαιτείται ισχυρή αύξηση της παραγωγικότητας η οποία θα υπερβαίνει την αύξηση στους ονομαστικούς μισθούς ώστε να μειωθεί το εργατικό κόστος ανά μονάδα προϊόντος και να κλείσει η ψαλίδα.

Σύμφωνα με την έκθεση του ΔΝΤ, στην Ελλάδα το κόστος εργασίας ήταν πολύ υψηλότερο από ισχυρές χώρες όπως η Γαλλία και η Γερμανία, αλλά ακόμα και από κράτη-μέλη με το ίδιο πρόβλημα όπως η Πορτογαλία. Έχοντας όμως κατακυλήσει κατά 40% από τα επίπεδα του 2009, το σχετικό κόστος εργασίας στη χώρα μας δεν είναι πλέον το υψηλότερο στην ευρωζώνη. Ειδικά για την αύξηση του κατώτατου μισθού, το Ταμείο επισημαίνει στην έκθεσή του ότι ορισμένοι κοινωνικοί εταίροι φοβούνται ότι απειλείται η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων τους! Επίσης υπογραμμίζεται πως η όποια προσαρμογή του κατώτατου μισθού θα πρέπει να είναι συνετή και σύμφωνη με την πορεία της παραγωγικότητας, με στόχο τη διατήρηση της ορμής της ανάκαμψης της απασχόλησης και τη καλύτερη στόχευση ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας που θα βοηθούσε στην επανένταξη των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας.

Τέλος το ΔΝΤ εκφράζει τους φόβους του ότι η πρόοδος των μεταρρυθμίσεων θα επηρεαστεί από τον εκλογικό κύκλο, καθώς θα υπάρξει ενίσχυση της πολιτικής αβεβαιότητας στην Ελλάδα και πιθανή αντιστροφή ορισμένων θετικών παραγόντων που μπορούν να στηρίξουν περαιτέρω την ανάπτυξη και κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για το ρυθμό γήρανσης του πληθυσμού στην Ελλάδα, επισημαίνοντας ότι πρόκειται να βιώσει δραματική γήρανση του πληθυσμού τις επόμενες δεκαετίες. Στην έκθεση 2018 για τη γήρανση του πληθυσμού, η ΕΚ προβλέπει ότι ο πληθυσμός της Ελλάδας σε ηλικία εργασίας θα μειωθεί περίπου 35% μεταξύ του 2020 και του 2060, εξαιτίας της συρρίκνωσης και της ταχείας γήρανσης του πληθυσμού.

Ο πρόεδρος του Ε.Β.Ε.Π. και της Ε.Σ.Ε.Ε., κ. Βασίλης Κορκίδης σχολίασε:

«Από τη πλευρά των μικρομεσαίων εργοδοτών της αγοράς δεν ξέρω από πού να αρχίσω να σχολιάζω τις «μνημονιακές» συστάσεις του ΔΝΤ για τη τετραετή «μεταμνημονιακή» περίοδο στην Ελλάδα, η οποία όπως φαίνεται θα αποδειχθεί εξίσου δύσκολη με τη οκταετή περίοδο των τριών μνημονίων. Το ΔΝΤ φαίνεται να αγνοεί το 36% των Ελλήνων που ζούν στα όρια της φτώχειας όταν ο μ.ο. στην Ευρωζώνη είναι 23%, ενώ ζητά να μην ανακυκλώσουμε τη φτώχεια, χωρίς όμως να λέει τον τρόπο. Ξεχνά πως παρά τις περίφημες εργασιακές μεταρρυθμίσεις η Ελλάδα είναι ουραγός στην απασχόληση με την ανεργία στο 21% έναντι του μ.ο. 9% στην Ευρωζώνη. Την ανεργία των νέων στο 44% έναντι 19% στην Ευρωζώνη και τους μακροχρόνια ανέργους στο 71% έναντι του 48% στην ΕΕ, που φέτος έφτασε μάλιστα σε ιστορικά υψηλή απασχόληση με ρεκόρ 238 εκ. ατόμων και στο 71%, ενώ η απασχόληση στην Ελλάδα κυμαίνεται στο 58% του πληθυσμού της. Το μεγάλο χάσμα της ΕΕ ως προς την αύξηση των εισοδημάτων και τη βελτίωση της κοινωνικής κατάστασης των πολιτών συγκριτικά με την Ελλάδα όπου η απώλεια εισοδήματος που έχει επέλθει σε όσους εργάζονται σήμερα είναι από 22-32%, δεν φαίνεται να συγκινεί κανένα. Τέλος όταν η προστιθέμενη αξία που παράγει ο εγχώριος ιδιωτικός τομέας κατακρημνίσθηκε κατά 38% μεταξύ 2008 και 2017 έναντι αύξησης 19% στην ΕΕ και ο συνολικός τζίρος των εμπορικών επιχειρήσεων από τα 54 δις ευρώ έχει πέσει στα 35 δις ευρώ, τότε οι Κυριακές του Ο.Ο.Σ.Α μας “μαράνανε”! Όταν τα ακίνητα έχουν απώλεια της εμπορικής αξίας τους -45% και ο μεγαλύτερος κληρονόμος είναι το Ελληνικό Δημόσιο, αφού το 2017 οι αποποιήσεις κληρονομιάς ξεπέρασαν τις 135.000. Όταν τα νοικοκυριά ξόδεψαν 8,3 δις ευρώ από τις καταθέσεις τους για να αγοράσουν βασικά αγαθά διαβίωσης και για να πληρώσουν 9 δις παραπάνω από το εισόδημα τους φόρους. Όταν οι Έλληνες δουλεύουμε 6,5 μήνες το χρόνο για να πληρώσουμε το εσωτερικό μας χρέος, τότε το μόνο που μπορώ να πώ είναι πως η «μεταμνημονιακή» Έκθεση του ΔΝΤ με τις «μνημονιακές» συστάσεις και το «προσωρινά» βιώσιμο εξωτερικό χρέος, δεν δίνει βιώσιμες λύσεις στα διαχρονικά προβλήματα των Ελλήνων.»